

«Εκπαίδευση και Έρευνα βασικός μοχλός της Ανάπτυξης»

Ημερομηνία: 24 Ιουνίου 2026

Ταυτότητα της ΠΡΩ.ΠΑΙΔΕΙ.Α: “Η ΠΡΩ.ΠΑΙΔΕΙ.Α είναι ένα Forum Δασκάλων που υπηρετούν σε διάφορες Εκπαιδευτικές Βαθμίδες και Στελεχών των Επιχειρήσεων και της Αγοράς. Έχει δε ως σκοπό τη βέλτιστη συμβολή της Παιδείας και της Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Ανάπτυξη της Οικονομίας της Πατρίδας μας”.

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Θέμα: Υπάρχει Σχέση Μοντέλου Νομοθέτησης και Διαφθοράς;

Με αφορμή τις αποκαλύψεις σχετικά με την πρόσφατη υπόθεση εκτεταμένης διαφθοράς, εγκληματικής οργάνωσης, όπως τη λένε, στις πολεοδομίες Αττικής, την υπόθεση εθνικών και διεθνών(;) διαστάσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ στον πρωτογενή τομέα, αλλά και μύριες άλλες όσες, που απασχολούν εκτενώς την καθημερινή ειδησεογραφία, έρχεται πάλι στη σκέψη μας η σχέση του νομοθετικού μοντέλου που ισχύει στη Χώρα μας και της αναπαραγωγής της διαφθοράς.

Όπως προκύπτει από τις έρευνες, αλλά και από τη δημόσια συζήτηση, η κύρια αιτία που ανατροφοδοτεί αυτό και αμέτρητους άλλους παρόμοιους μηχανισμούς διαφθοράς είναι ότι ο πολίτης, κάποιες φορές, δεν μπορεί κατ’ αρχήν να τα βγάλει πέρα με τη νόμιμη διαδικασία χωρίς την «με το αζημίωτο» συνδρομή κάποιων «προθύμων» διαμεσολαβητών .

Είναι γεγονός ότι η ανάπτυξη της πλατφόρμας Gov.gr έχει διευκολύνει πολύ τις συναλλαγές με το δημόσιο και έχει περιορίσει, ως ένα βαθμό, τη διαπροσωπική συναλλαγή. Είναι, όμως, από μόνη της ικανή και αναγκαία συνθήκη πάταξης της διαφοράς; Η υπόθεση ΟΠΕΚΕΠΕ έδειξε ότι ο κύριος φορέας διαφθοράς ήταν ο εντεταλμένος φορέας ηλεκτρονικής υποβολής δικαιολογητικών, τα ΚΥΔ. Όσο λοιπόν το Gov.gr και τα λοιπά μέσα τεχνολογίας καλούνται να υπηρετήσουν ένα περίπλοκο και δαιδαλώδες νομικό πλαίσιο, οι δυνατότητές τους παραμένουν περιορισμένες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, οι τεχνολογίες μπορεί ακόμη να χρησιμοποιηθούν για αλλοίωση δεδομένων.

Γεννάται συνεπώς το ερώτημα: ποιο είναι το πιο πρόσφορο μέσο περιορισμού της διαφθοράς;

Η πιο προσφιλή πρακτική είναι να ψηφίσουμε ένα νέο νόμο για να λύσει το κάθε συγκεκριμένο πρόβλημα. Αυτό έχει ορατό πολιτικό αποτύπωμα και γι’ αυτό προτιμάται. Έτσι, όμως, περιπλέκουμε την κατάσταση περισσότερο. Διότι, παρά τις προσπάθειες απλούστευσης των διαδικασιών νομοθέτησης και την έκδοση Υπουργικών εγκυκλίωνⁱ ή πιο πρόσφατα Εγχειριδίου Νομοπαρασκευαστικής μεθοδολογίαςⁱⁱ, η πρακτική νομοθέτησης πόρρω απέχει από τις συνιστώμενες βέλτιστες πρακτικές.

Υπάρχει συνεπώς λύση;

Αρχικά ζητούμε συγνώμη απ' όλους τους φίλους υπηρέτες της Νομικής Επιστήμης, διότι τα παρακάτω αποτελούν σκέψεις και προβληματισμούς μη ειδικών επί των νομικών και θα μπορούσαν, εν δυνάμει, να θεωρηθούν ως αδόκιμα ή ως ακροβατισμοί. Παρ' όλα αυτά πιστεύουμε ότι οι σκέψεις μη ειδικών συχνά συνιστούν χρήσιμη πηγή προβληματισμού και ίσως αφετηρία για ουσιαστικές παρεμβάσεις βελτίωσης και, τελικά, για μια βιώσιμη λύση στην αλλαγή του ίδιου του πνεύματος του νομοθετικού πλαισίου.

Χρειάζεται να μεταβούμε από ένα νομικό πλαίσιο, όπου **προτεραιότητα είναι να θέτει όρους για να επιθεωρεί και να συμμορφώνει**, σε ένα πλαίσιο που πρωτίστως ενθαρρύνει **καινοτομία και δημιουργικότητα**.

Χρειάζεται να μεταβούμε από ένα νομικό πλαίσιο, όπου **επικρατεί το δόγμα «μη γίνει λάθος»**, σε ένα πλαίσιο που έχει ως **προτεραιότητα να γίνει κάτι σωστό και δημιουργικό. Να παραχθεί έργο**ⁱⁱⁱ και να αξιοποιούνται οι δυνατότητες των ανθρώπων και των Οργανισμών.

Υπάρχει η ισχυρά τεκμηριωμένη άποψη, ότι η Δημόσια Διοίκηση πρέπει να λειτουργεί μέσα σε ένα σαφώς περιγεγραμμένο νομικό πλαίσιο. Συμφωνούμε για ισχυρή νομιμότητα και διαφάνεια.

Μπορούμε, όμως, αυτό το νομικό πλαίσιο να το κάνουμε πιο απλό και κατανοητό χωρίς να κάνουμε εκπτώσεις στη νομιμότητα;

Μπορούμε, ακόμη, να αναπτύξουμε ταυτόχρονα εκείνο το νομικό πλαίσιο που θα διασφαλίζει και αποτελεσματικότητα;

Μπορούμε, επιπλέον, να δώσουμε έμφαση στην εφαρμογή τόσο με ελέγχους προς τον Πολίτη όσο και το Δημόσιο Λειτουργό;

Οι νόμοι δεν θα πρέπει να είναι μια σειρά περιορισμών υπό το φόβο του λάθους και της αστικής ευθύνης, αλλά ένα εγχειρίδιο διεκπεραίωσης υποθέσεων και υλοποίησης έργων.

Δυστυχώς στο συγκεκριμένο μοτίβο δεν είμαστε μόνοι μας Η Ευρωπαϊκή Ένωση ακολουθεί παρόμοια τακτική. Χρηματοδοτεί αφειδώς έρευνα για καινοτομία και ταυτόχρονα νομοθετεί, ώστε να περιορίζεται η εφαρμογή της. Απλά στην Ελλάδα το τερματίζουμε!

Μπορεί να διορθωθεί το πλαίσιο; Κάποιοι θα πουν πως είναι φαραωνικό έργο. Πράγματι είναι τεράστιος ο όγκος των νομοθετημάτων που πάσχουν. Μπορεί όμως, να πραγματοποιηθεί σταδιακά.

Βήμα 1. Προφανώς εκείνο που χρειάζεται είναι διαρκής και σταθερή **πολιτική βούληση**.

Βήμα2. Στη συνέχεια απαιτείται ένας ξεκάθαρος **οδικός χάρτης**, όπου θα δίδεται προτεραιότητα στην απλούστευση. Αλλά πραγματική και λειτουργική απλούστευση. Να σημειώσουμε ότι στη

δεκαετία του 2010 εκδόθηκαν 4 νομοθετήματα για απλούστευση διαδικασιών αδειοδότησης και άσκησης οικονομικής δραστηριότητας γενικού πλαισίου και ειδικών δραστηριοτήτων.

(i) Ν 4262/2014 Απλούστευση της αδειοδότησης για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις.

(ii) Ν 4442/2016 Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις.

(iii) Υπ Απ Αριθμ. οικ. 32790/392/Φ.15 Απλούστευση πλαισίου άσκησης μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων τροφίμων και ποτών και προτυποποίηση των διοικητικών διαδικασιών γνωστοποίησης λειτουργίας

(iv) Ν 3928/2011 Απλοποίηση της αδειοδότησης τεχνικών, επαγγελματικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων και επιχειρηματικών πάρκων και άλλες διατάξεις.

Βήμα 3. Κωδικοποίηση της νομοθεσίας ανά τομέα δραστηριότητας και στη συνέχεια απλούστευση.

Βήμα 4. Απλούστευση, όμως, με Νομοπαρασκευαστική **Επιτροπή από Νομικούς αλλά και Τεχνοκράτες του κάθε Τομέα(!)**, που θα μπορούν να περιγράψουν τα ουσιαστικά βήματα, δηλαδή να συντάξουν το εγχειρίδιο. Δυστυχώς, όμως, η συζήτηση με τους εμπλεκόμενους φορείς είναι “κακή πράξη” και για την αγιότητα του Δημοσίου απαγορεύεται. Να υπάρχουν δε και κυρώσεις, συγκεκριμένες, ξεχωριστές, μετρημένες.

Βήμα 5. Τέλος, να δοθεί έμφαση στην εφαρμογή και όχι στην παραγωγή Νόμων και Εγκυκλίων. Με ενίσχυση των υπηρεσιών υλοποίησης, χρησιμοποίηση των τάχιστα εξελισσόμενων σύγχρονων τεχνολογιών, και με έμφαση στον **εσωτερικό έλεγχο**.

Τίποτε από τα παραπάνω δεν είναι καινούργιο. Οι υπηρέτες της νομικής επιστήμης έχουν ασχοληθεί επί μακρόν με προτάσεις βελτίωσης και “ορθές πρακτικές νομοθέτησης”^{iv}. Συνεπώς τρόπος υπάρχει, βούληση όμως υπάρχει; Ή μας βολεύει να ανακαλύπτουμε “εγκληματικές οργανώσεις”, για να έχουν να λένε και οι διάφοροι πολιτικοί αρχηγίσκοι, μιας και **δεν μπορούν να διατυπώσουν ουσιαστικές και άμεσα εφαρμόσιμες θέσεις πολιτικής!**

Ασφαλώς η αποκάλυψη και η τιμωρία φαινομένων διαφθοράς, βίας και των ποικίλων μορφών εγκληματικότητας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη λειτουργία ενός Κράτους Δικαίου. Ωστόσο, γεννά προβληματισμό το γεγονός ότι τα σχετικά περιστατικά καταλαμβάνουν, συχνά, σχεδόν το σύνολο της δημόσιας συζήτησης και της ειδησεογραφίας, ανεξαρτήτως μέσου ή πολιτικής τοποθέτησης. Δημιουργείται έτσι η εντύπωση ότι η χώρα και ο κόσμος δεν αντιμετωπίζουν άλλα εξίσου κρίσιμα ζητήματα, όπως η Παραγωγική Ανασυγκρότηση, η Παιδεία, η Έρευνα, η Τεχνολογία, η Δημογραφική Πρόκληση ή η βελτίωση των Θεσμών. Η συνεχής προβολή των συμπτωμάτων, όσο αναγκαία κι αν είναι για λόγους διαφάνειας, δεν πρέπει να υποκαθιστά τη συζήτηση για τα βαθύτερα αίτια που τα γεννούν. Διαφορετικά, η δημόσια ζωή κινδυνεύει να εγκλωβιστεί σε έναν ατέρμονα κύκλο καταγγελιών, αποκαλύψεων και πολιτικής εκμετάλλευσης,

χωρίς να προχωρεί στις μεταρρυθμίσεις που θα περιόριζαν ουσιαστικά την παραγωγή νέων φαινομένων διαφθοράς και εγκληματικότητας.

Ερωτήματα:

Άραγε δεν υπάρχουν κάποια θετικά γεγονότα, τα οποία θα μπορούσαν να προβάλλονται από τα ΜΜΕ, και όχι μόνο, πιο συστηματικά και εμπεριστατωμένα;

Μήπως η συστηματική προβολή θετικών πράξεων βοηθήσει στην αναστροφή της αντίληψης ότι η εγκληματικότητα και η παραβατικότητα μας περιβάλλουν σφαιρικά και αποτελούν τμήμα μιας φυσιολογικής κοινωνίας;

Μήπως άνθρωποι της Κοινωνικής Ψυχολογία και συναφών Επιστημών θα μπορούσαν να προτείνουν συγκεκριμένες δημιουργικές πρακτικές;

Ας ονειρευτούμε κάτι μεγάλο, μήπως και καταφέρουμε κάτι, έστω μικρό, αλλά χρήσιμο!

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Καθηγητής Νικόλαος Μ. Σταυρακάκης

Γεώργιος Οδ. Ζησιμόπουλος

ⁱ Νομοθετική πολιτική και αξιολόγηση ποιότητας και αποτελεσματικότητας νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων. Αρ. Πρωτ.: Υ190 Αθήνα, 18 Ιουλίου 2006

ⁱⁱ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΘΗΝΑ 2020

ⁱⁱⁱ Η Ευρώπη και ο Νομικισμός της- Πώς η Ευρώπη εγκλωβίστηκε στους κανόνες της. CAPITAL Παρασκευή, 07-Νοε-2025, Κων Κοκκινοπολίτης.

^{iv} Θεωρία και πράξη της καλής νομοθέτησης, επιστ. επιμέλεια Σ. Βλαχόπουλος-Ξ. Κοντιάδης/ ΠΟΛΙΤΕΙΑ Ηλεκτρονικό περιοδικό Δημοσίου Δικαίου <https://www.epoliteia.gr/>